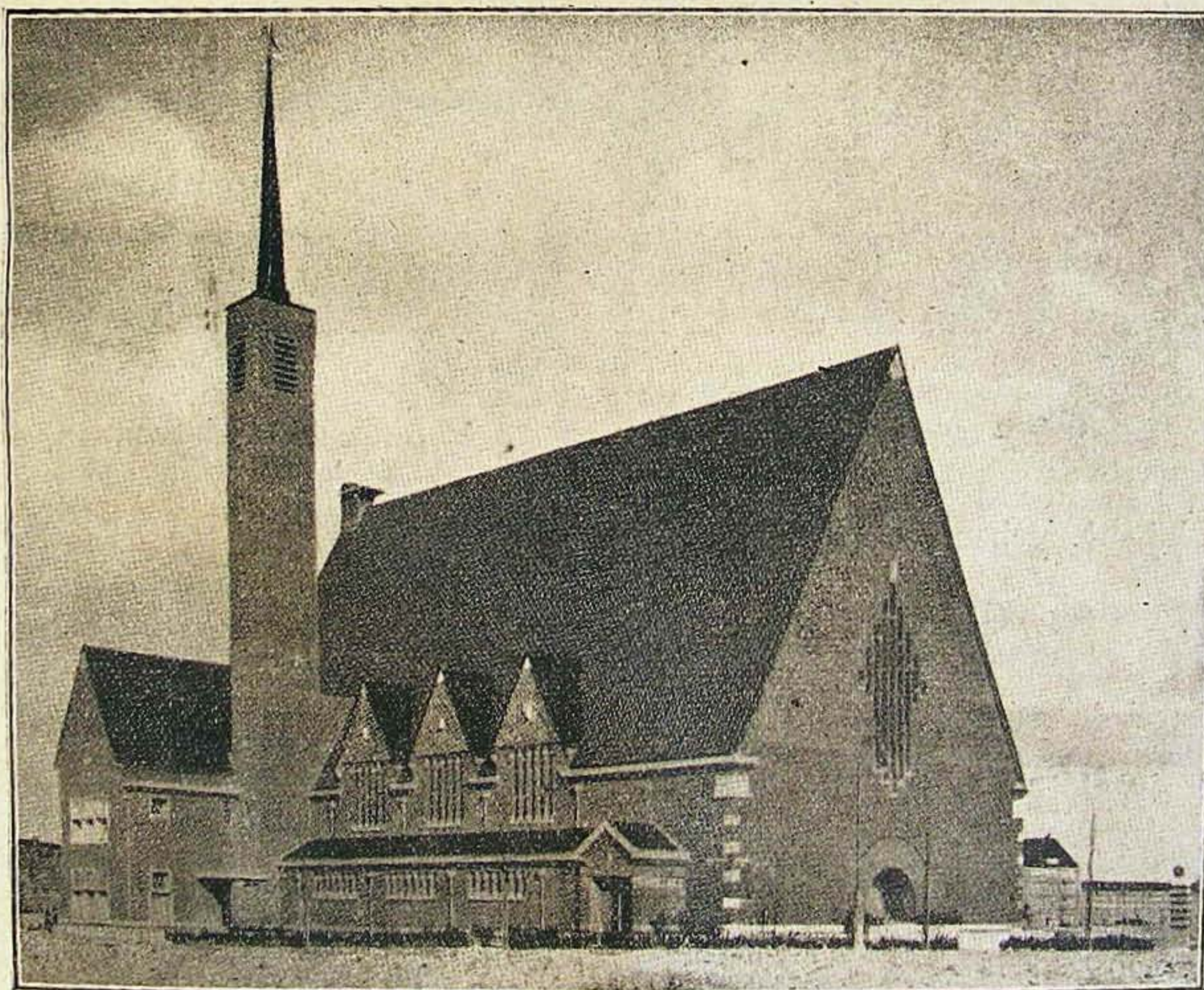

UNITÁRIUS

ÉRTESITŐ

Alapította: Józán Miklós

A hollandiai remonstráns egyház 1934-ben Amsterdamban épült új temploma.

„Netherland”

Magyarul: Hollandia. Az a boldog ország, melynek népe a napi munkában és az isteni szolgálatban jó példával jár elől s dicsőséges történelmi multjában, tudósainak, művészeinek és királyainak nemes alkotásai-ban a lelki nagyság és tiszta jellem kincseit gyarapítja az egész emberiség javára. Akit jó sorsa oda vezérelt, hogy személyesen is megismerje ennek a boldog országnak fiait és leányait s gyönyörködhessék a tenger morajlásában és a hatalmas gátak által védett sík mezők eleven távlatában, legelésző nyájak, virágerdők, folyók és csatornák kiterjedt hálózatában, itt-ott tarkítva az álomszerű szél-malmok sorozatával — alig tud betelni azokkal a benyomásokkal, amelyek folyton-folyvást nyomon kísérik.

Nézd meg Hollandiát és adj hálát az Istennek, hogy ennek a boldog országnak istenfélő népe békés falvak és virágzó városok, nyüzsgő-mozgó kikötők és tengerentúli gyarmatok körében zavartalanul teljesíti a reá ruházott küldetést, építi nemcsak külső falakkal és csillogó díszítésekkel a „Békepalotát”, hanem beleépíti abba vallásos lelkületének minden fölemelő érzését, gyakorlati tudását és emberies gondolkozásmódját. Nem hivalkodik és nem tetszeleg magának. Csak imádkozik és dolgozik, hogy Isten nagy nevének dicsősége ne hiába hangozzék el a családi otthonokban, a templomok boltívei alatt és a tudomány csarnokaiban.

Boldog ország boldog népe nem nézhette közömbösen, részvétlenül azt a nagy nyomorúságot, ami a mi árva magyar nemzetünkre szakadt a világháború és a kommunizmus pusztításai következtében. Megdobbant egy anyai Szív, kitárult egy királyi Lélek, és elhangzott a gyászbaborult világ fölött a krisztusi jelige: „Engedjétek hozzám jöni a kicsinyeket!”... És a magyar gyermekek, fiúk és leányok tízezrei és százezrei szerető otthonra találtak a békés, munkás, boldog országban, ahol egy-két év alatt még iskolába is járhattak s megtanulták a nevelőszülők nyelvét. Mindnyájuk számára egy életre szóló kedves emléket, holtig tartó barátságot jelentett ez a nemzetközi jótékonyági akció, amelynek gyümölcse hálában és elkötelezésben, jóindulatban és szeretetben, Isten áldásában és kegyelemben jórészt visszaáradott a vendégszerető hajlékokra.

Postagalamb viszi ma is ide-oda a levelet, melyben egyik a másiknak születésnapjára minden esztendőben minden jót kívánunk.

Drága magyar lélek fehér galambja szállj oda ma is és most is minden födélre, amely védelmet nyújtott a mi kicsinyeinknek, hogy

onnan testben-lélekben megerősödve jöhessenek vissza az elhagyott Hazába, mint várva-várt fecskéi az eljövendő szép, magyar Tavasznak.

Drága magyar lélek fehér galambja szállj oda ma, kivált a mai napon, amikor a kicsiny — de a mi szemünkben oly nagy — „Netherland” a maga uralkodóját, Wilhelmina királynő Öfelségét, negyven éves koronázási évfordulója alkalmából határtalan lelkesedéssel, alattvalói hódolattal és szeretettel ünnepli. Szállj oda a királyi palotára, s szárnyad csatogása hirdesse a boldog ország boldog népének és magának az uralkodónak is, hogy Kelet népe akkor és azóta, örök időkre szívébe zárta Öt, s együtt ünnepel és együtt ad hálát a nagy Istennek — még mindig könnyek között — azért, hogy egyszer akkor megdobbant egy anyai Szív, kitárult egy királyi Lélek és elhangzott a gyászbaborult világ fölött a krisztusi jelige: „Engedjétek hozzám jöni a kicsinyeket!”...

Éljen „Netherland” ... Oranje boven!

Józan Miklós.

ISTEN ELŐTT

Testvér.

— Úrasztala előtti beszéd —

Egy otthontalan szó keres otthont magának a mi világunkon. Egy otthontalan szó, amely itt jár közöttünk, de nem él, — mert csak teste van a szónak hangokból, de lelke még nem él... ez a szó így hangzik: testvér.

Olyan ez a szó: testvér, mint egy messzi világból hozott ritka és különös növény, mely nem minden földben marad meg és nem akármilyen éghajlat alatt él meg. A szív a földje és a szeretet az éghajlata. Szívet keres, melyben megfogadjon és kivirágozzék és csak szájra talál a földön ez a szó, hogy testvér.

A biblia a testvér szó szent lényegét, a lelkét így fejezi ki: ... nekünk egy Atyánk van, az Isten, akitől van a mindenség, mi is Őbenne és egy Urunk, a Jézus Krisztus, aki által van a mindenség és mi is Őáltal. Mind-ez benne van ebben az egyetlen szóban: testvér.

Tragikus jelentésű szavaknak a gyermeke ez a szó, hogy testvér. Apja a test, anyja a vér s a kettőből született: a testvér. Ez így összekapcsolódást jelent, valami szent közösséget ez a két szó: testvér. Csak testben él a vér és a test nem él, ha nincsen benne vér; e két szó kapcsolata életet jelent, a test és vér egységét, de a világon éppen az ellenkezőjét csinálja a két szó: test, vér, mint amit a kettőből született harmadik szó jelent: a testvér.

Mit féltek oh kicsinyhitűek.

A világon testből és vérből való embereket választ el egymástól a test és vér, amiből e szent, szép, békességes szó lett: testvér. Nemzeteket elzár, elkülönít egymástól, sőt ellenségként szembeállít egymással a test és vér, pedig egy Atyánk van az Isten és egy Urunk a Jézus Krisztus, de mégsem jelent testvéri viszont az emberek között a test és a vér.

Lehull éles kaszájától az aratóknak a kenyér és kenyérünk lesz, a mi országunk földjén termett kenyér. Egy haza földjén termett búzából táplálkozik itt minden test és vér és mégsem tud szeretetet, megértést hozni a test és a vér. Ellenségként állnak szemben a családok, hiába egyfajtájú test és egyfajtájú vér, sőt sokszor egy családon belül sem testvér a testvér... Mert más belül a lélek és ha más a lélek, hiába egy a test és a vér. Elvesztette boldogító egyéniségét ez a szép szó: testvér. Meglopta jóságát ennek a szép szónak: testvér, meglopta két tolvaj: a test és a vér. Ember az embernek nem testvér, rokon a rokonnak nem testvér, magyar a magyarnak nem testvér... Kigúnyolt, kikacagott, elkergetett szó lett minden földön a: testvér...

Otthonatlan lett és otthont keres magának szívekben, mint a fészeknélküli madár. És most ide szállott az Ur asztalára ez a szenvedő szó: testvér, ide, ahol lelket, szeretetet, békességet jelent az asztalon levő test és vér.

Látjátok testvéreim, amit nem tud meghozni, megadni életünknek a földi test és vér, hiába egy Atyánk az Isten, azt meghozza az úrasztali bor és kenyér, mert testvéri lelket takar ez a test és a vér, a bor és a kenyér. A Jézus Krisztus lelkét, azét a Jézusét, aki által testvérek lehetünk, nem egymást kínzó, támadó állatok, hanem egymást boldogáá segítő testvérek. Amit átokkal ront a földi test és vér, azt boldogságunkká varázsolja az égi test és vér.

Egy testvériség van a földön, mely igazi és örök, a Jézus Krisztusban való szent közösség. Ha Jézusban leszünk testvérek, nem hazudik közöttünk alattomoságot ez a szent szó: testvér, hanem a Krisztusban egyesíti ez a szó, hogy: testvér azokat is, akiket elkülönített és szembefordított egymással gyűlölettel ez a két szó: test, — vér. Milyen rossz is testvértelenül élni a világon, de vigyázz, nem mindenki testvér...

Az Ur asztalánál, a közös kenyér és bor asztalánál tünjön el közülünk minden választófal, hisz egy Atyánk van Isten és egy Urunk a Jézus... Ha lelkedben Jézust követed és Istent szereted, akkor testvér vagy te, testvér... iöjj akkor hát, hív ez a test és a vér, ha a Jézus Krisztus által Istenben légy te is boldog testvér...

Biró Lajos.

Elpihen az ég ragyogása, sűrű köd fedi a tenger színét, a szelek korbácsolják a hullámokat, a szél zúg és haragjában csapkodja a fákat, vilám hasít át a sötétségen s az alkonyat nyugtalan zajokkal terhes, a madarak ijedten röppennek fészkeikre s a halak lebuknak a mélybe; minden menekül, ember és állat ijedten keres rejtekhelyet.

A kis hajó ide-oda himbálva küzd a viharral, a tenger morajlik és a hullámok szeszélyesen labdázna a hajócskával, mely ingadozva és bukácsolva száguld a rohanó hullámok hátán, benne sápadt emberek remegve a félelemtől bújnak össze s kezeiket imára kulcsolva kérik a menedéket. Lelkük remeg a tanítványoknak, látván az ég bosszús haragját, miközben kezeik emberfeletti erővel ragadják az evezőt és irányítják a vitorlát, de a parányi jármű, mint dióhéj, úgy táncol a hullámok taraján; nincs menekvés, az ár elsodor, nincs más út a part felé, csupán a halál, közben a Mester alszik, az Ő lelke nyugszik szelíden az Ur karjaiban, a vihar nem retenti, a félelem nem szorongatja, hanem pihen, miként az igaz ember tud pihenni. Közben a tanítványok végső kétségbeesésükben hozzá mennek, felkeltvén Őt e szavakkal: Uram, tarts meg minket, mert elveszünk. A Mester felemeli áldott szeméit s szelíd sugarát végig jártatja a haragos hullámokon, majd szemrehányóan néz rá az ijedt tanítványokra, mondván: Mit féltek, oh kicsinyhitűek! Egy szóval sem mondta, hogy ne féljete, mert ahol veletek az Ur, ott kész a kegyelem, csupán a kicsinyhitűség fájt az Ő hitben hatalmas lelkének, majd megdorgálá a szeleket és a vihart s lön nagy csendesség, miként a Szentírás mondja.

Szegény, bátortalan hajósok, kik ezer viharral küzdötök az élet hánykódó tengerén! Milyen sokszor van szükség erős kezetekre, hogy megmarkoljátok az evezőket, melyekkel éltetek hajóját a kiszabott úton akarjátok vezetni, hányszor megtépi lelketek vitorláját a háborgó zivatar? A reménység csillaga hányszor húny el a sötét felhők mögött, a napfény ragyogását hányszor úzik el a tévelygések ködfátylái, eltemetéssel hányszor fenyegetnek a hullámok, melyeket a bűn kívánása szánt lelketek csendes vizén, hányszor kellene fölkelteni az Urat, hogy tarts meg, mert elveszünk. Az élet zúgó árájában vajjon hányszor jut eszünkbe oda menekülni a Mesterhez és kérni Őt, hogy parancsoljon a szélnek és altassa el a zivatart.

A lélek küzd a bűnök ellen, vagy éppen a bűnben reménységet nem érez, szabadítást nem lát és segítséget kérni mégsem tud. Eltemeted a reményt, mert hajód ingadozni kezd, a napsugár eltűnt, az útjelző csillag nem ragyog ki, sűrű fel-

hők borítják egedet, a csapás csapásra zúdul és elveszi az Ur, amit adott, fenyegetve van a kenyér, avagy az egészség, vagy az életét veszíteni készülsz annak, aki lelkednek legkedvesebb s szívvednek egy darabját, életednek melegét látod elveszni és vajjon eszedbe jut-e a Mesterhez fordulni és szólsz-e a tanítványokkal: Uram, tarts meg, mert elveszünk? Nem szólsz, mert még ahhoz is kicsiny a hited, hogy segítséget kérj, hát még ahhoz, hogy bízva-bízzál az Ur jóságában. Nézd, hajód miként imbolyog, most a bűnök szánkázanak rajta keresztül s toronymagasságú habokkal akarják azt elborítani, vigyázz, légy ébren, szemeidet emeld fel és keresd meg Mesteredet — az ártatlanság bárányát — és kérd, mert ne légy kicsinyhitű! Ő segít és elparancsolja lelkedből a bűnös vágyakat és teremt csendességet, ha vésszesen forgatja a vihar életed hajóját. A bosszú, a káröröm hullámos tengerén vigyázz, hogy el ne nyeljenek a habok és gondolj Mesteredre, a megbocsátó, a szerető Pásztorra és kérd, mert ne légy kicsinyhitű. Ha csattognak lelked felszínén a kétségek árjai, ha tompult aggyal, lehajtott fejjel nincs már reménységed ahhoz, hogy a megnyugvásnak partját eléred, egy pillanatra emelkedj fel Mesteredhez, a hitnek és bizalomnak oszlopához és hívd Őt, mert Ő siet a segítségedre, csak ne légy kicsinyhitű! Ha szíved szakadozni kezd, ha lelkednek gyászos fellege sötétségbe vonja életedet, midőn utolsó pihegését lesed lelkedtől szakadt kedves gyermekednek s a zajongó hullámok a bánat habjainak mélyébe akarják temetni lelkedet, akkor nyisd ki szemed és erős hittel, nagy bizakodással könyörögj Mesteredhez: Uram, tarts meg, mert elveszünk! Ne ess kétségbe, ne merülj bele a gyötrelmes bánat éjszakájába, zokogásodat szüntesd, könnyeidet töröld le és vigasztalja meg lelkedet a biztatás: Mit féltetek, óh kicsinyhitűek! Ne légy kicsinyhitű, amikor az Ő segítségét várod s érezze meg lelked a csapások között, hogy Ő akkor van legközelebb hozzád és eléred a partot a megnyugvásnak, a hitnek útján s megtelik lelked békességgel, csak ne légy kicsinyhitű. Mestered szeme nem alszik, Ő vigyáz akkor is, ha álm ringat el, Ő vigyáz, ha lelkedet marcangolja a fájdalom, Ő melletted áll akkor is, mikor a bánat-könnyek vörösre marnak arcodat és szelíd szavával, szeretetteljes nézésével, jóságos kezének egyetlen intésével elparancsolja a vihart, amikor már azt hiszed, hogy elmerül lelked. Bízál és higgyél, mert az Ő szeretete elhallgattatja a zivatart és visszaparancsolja a folyót az ő ágyába s megdorgálván a habokat, a felhők mögül kiragyog a kegyelem napja és a reménységnek új csillaga támad, a bánatból feltámadnak az öröm-virágok. Ha hinni tudsz, ha nem vagy kicsinyhitű, akkor minden kiragyog lelkedben, a megbocsátás és a megnyugvás jelében.

Békétlenséggel, zúgolódással nem lehet a vihar szárnyát megkötni. Legyen lelketek csöndes megbékéléssel és megnyugvással és akkor el-

takarodnak a kisértések és elmúlnak a megpróbáltatások s Isten napja reátok ragyog és bizonyítja az Ő mindenkori szeretetét és állandó jószágos kegyelmét, csak ne legyetek kicsinyhitűek.

Dr. Kendezy Pálné.

ERDÉLY

Fából harang!

Megemlékezni kívánok egy pár sorban a magyarországi egyházakozságnak arról a csaknem két és félévi kitartó munkájáról, mellyel beszerezte második nagy harangját.

1935. tavaszán sikerült a helybeli róm. kat. egyháznak főhatósági segéllyel a háborúba vitt harangjukat pótolni. Ez a harang nagyobb volt az unitáriusok meglevő harangjánál! Ugy hiszem, a körülmény játszott közre, hogy a már meghatározott torony-építést a hívek kívánságára egybehívott rendkívüli közgyűlés elejtette és a harangláb kijavítása és a második harang újra beszerzését határozta el.

Most már arról volt szó, hogy a meglevő 375 kg-os harang mellé egy kisebbet vagy nagyobbat vegyünk. Eleinte többen — ismervé anyagi erőnket — a kisebb mellett foglaltak állást, de később, midőn Kedei Sándor akkori gondnok 30.000 L kölcsönt ajánlott fel három évre az egyházakozságnak, mindenki vállalta a módja szerint reá eső rovatal évenként (két év) 50—200 L és $\frac{1}{3}$ —4 véka szemes gabona megfizetését s így egyhangúlag egy nagyobb harang mielőbbi beszerzése lett elhatározva. A harangalap készpénz vagyona ekkor 565 L volt csupán. Ehhez hozzá vettünk az összes alapoktól mintegy 35.000 L kölcsönt, Kedei gondnok 30.000 L-es kölcsönét s az első évi rovatalokkal együtt kifizettük azt a harangot, melyet az egyházakozsági közgyűlés megbízásából lelkész és gondnok 87.000 L-jel vásárolt az aradi „Hönig“ cégnél, melynek tiszta súlya 500 kg, felszerelésével együtt 713 kg. Felszentelése is már 1935. dec. 22-én megtörtént. Megvolt a gyönyörű szép harang, de mellette állott mintegy 70.000 L-nyi adósság is.

Ebben az időben volt eladó egy 4 holdas erdő kitermelés végett s mindjárt az a gondolat kezdte foglalkoztatni az egyházakozság néhány elöljáróját (Koncz József, György Péter stb.), hogy vegyünk meg, ha megfelelő áron megkapjuk és közmunkával való kitermelés és elszállítás után, hátha helyrebillenthetjük egyházunk vagyoni mérlegét. E gondolatot a lelkésszel közölték a fentemlítették s mindjárt az éppen itthon tartózkodó földbirtokoshoz el is mentek az eladási ár után érdeklődni. Az utolsó ár tudása után a még

aznap összehívott rendkívüli közgyűlés egyhangú beleegyezésével, egy kiküldött bizottság 22.000 L-jel megvásárolta az említett erdőterület kitermelési jogát egy éven belüli fizetési kötelezettséggel.

Ezzel az összeggel újra csak szaporodott az adósságunk. De akkor megkezdődött a nagy munka és azóta minden évben, minden családból egy férfi 6 napon át volt köteles díjtalanul vágni a fát és minden igával rendelkező 20—25 km-re fekvő eladási helyre 5—6-szor szállítani a fát. Ez év tavaszára a javágás befejeződött és az eddig elszállított és eladott fából kifizettük az erdő árát, köszönettel visszafizettük Kedei Sándor gondnok úrnak a kölcsönt, fedeztük az egyházközség kiadásait (évente 12—13.000 L), a keblialapoktól vett kölcsön nagyobb részét törlesztettük s a még fennálló rész törlesztésére bőséges fedezet ez év őszén eladásra kerülő még meglevő 51 öl (székely nagy öl) fa.

Sok volt a munka és az áldozat, míg a fából harang lett, de megnyugtató boldog érzés tölt el, hogy a hívek egyakaratóból és önfeláldozó munkájából hirdeti az Isten dicsőségét.

Péterffi Mihály.

KÜLFÖLD

Nemzetközi egyházi konferencia.

A hollandiai Bentveldben közel a szép tengerparthoz a Woodbroke alapítvány házában július 18—23 napjain tartotta meg teológiai konferenciáját az unitárius és szabadelvű keresztény egyházakat magában foglaló International Association for Liberal Christianity and Religious Freedom.

A szövetség minden harmadik esztendőben világgyűléseket tart, a legutóbbit 1937. nyarán Oxfordban, s a közbeeső években pedig tanulmányi konferenciákat rendez kisebb résztvevő számmal, ahol alkalmat ad az egyes országokban dolgozó lelkészeknek és világiaknak, hogy egymás problémáit megismerve, a közös cél érdekében erősebben és kitartóbban dolgozzanak. Az idei konferencia vezető gondolata: a szabadelvű kereszténység jövője volt. Ennek az eszménynek a különféle országokban megnyilatkozó lehetőségeit világították meg az egyes előadók, akiknek előadásait itt most helyszűke miatt mind méltatni nem tudjuk. Az előadók neve azonban bizonyossága annak, hogy jól megválogatott értékes gondolkozók közölték eszményeiket a megjelent, nagyjából lelkészekből álló hallgatósággal. Prof. Hermelink német, Prof. Adams amerikai, Prof. Bixler amerikai, Prof. van Holk holland, Prof. McLachlan angol, Prof. Wautier d'Aygalliers francia előadók elméleti szakkérdésekről, dr. Bleeker holland,

Martí svájci, dr. Dexter amerikai, dr. H. de Vos holland és Kóvári Jakab kénosi lelkészünk tartottak gyakorlati szakkérdésekről előadásokat. Örömmel állapítjuk meg, hogy erdélyi lelkésztársunk előadása, melyben a lelkészek az ifjúság körében végzett felelőségteljes munkáját ismertette, közvetlen egyszerű vonásokkal, nagy tetszéssel találkozott a hallgatóságban. Az előadásokat mindig bőséges és termékeny vita követte, melyben a magyar kiküldöttek Józán Miklós püspöki vikárius és Ferencz József lelkész is résztvettek. A konferencia záróistentiszteletén dr. Schubring berlini lelkész prédikációja emelte fel lelkünket a hálaadás és gondviselésben bízó reménykedés magaslataira, elosztatva az elnöklő dr. van Holk professzornak borúlátó és veszedelmektől tartó búcsúszavainak hatását.

A konferenciával egyidőben ülésezett a világszövetség elnöki tanácsa, melynek tagjai között Józán Miklós püspöki vikárius is helyet foglal. A hozott határozatok közül az ökuménikus világmozgalommal kapcsolatos állásfoglalást alkalmilag külön fogjuk ismertetni. Most csak azt közöljük örömmel, hogy az elnöki tanács úgy határozott, hogy amennyiben anyagilag is biztosítani tudja, akkor a következő, 1940-ben megtartandó világkongresszusát itt Budapesten rendezi meg. Ennek a kongresszusnak előkészítésére érkezik városunkba a szövetség titkára, dr. Faber lelkész, aki a Dávid Ferenc Egyletben is előadást fog tartani szeptember hó 28-án.

A konferencián 12 ország különböző egyházainak 80 képviselője vett részt. A jövő évi tanulmányi konferenciát minden valószínűség szerint svájci földön tartják meg.

*

Az ifjúsági szervezet Leersumban tartotta gyűlését, melyet kirándulás követett. Erről a találkozóról lapunk legközelebbi számában emlékezünk meg.

Ferencz József.

RÓVÁS

Erdélyben jártam.

Egyszerű kis mondat és mégis milyen sok mindent foglal magában. Igaz testvéri szeretetet és csodás természeti szépségeket. Képzetben bejártam már Erdély minden kis helyét, a valóságban csak most jutottam oda, hogy egy kis részét megismerjem. Utam első állomása a kolozsvári ifjúsági konferencia volt. Sohasem fogom elfelejteni azt a nagy szeretetet, amellyel fogadtak. Élvezettel hallgattam értékes előadásaikat, s örömmel merítettem meg korsómat, az erdélyi ifjú testvérek

lelkéből fakadó forrásvizekből. Az egyes előadások ifjúsági problémákat és gazdasági ügyeket tárgyaltak.

Kifejtették azt, hogy már a vasárnapi iskola a kiinduló pontja az ifjúsági mozgalmaknak. A kis gyermeket rá kell nevelni a helyes életre, bele kell nevelni az egyháztársadalmi életbe. A mai ifjúsági egyletek munkája nem elég, külsőségeken alapszik. Lelki alapokra kell építeni az egyleteket, s akkor összejövételek nélkül is végezhető igazi munka. Példákat hoztak fel arra, hogy mit tudna megvalósítani az egyházi életben az ifjúság. — Kolozsvár patinás kis házait, s szép régi templomait megtekintve, a konferencia végeztével Aranyosszék megismerésére indultam. Mindennap új emberek, más falvak. Milyen jó volt járni közöttük! A természet legkisebb része is örömmel köszöntötte a csobogó patakokkal, szellő suttagásával a kis falvak házait, amelyek szeretettel veszik körül az örökös kicsi templomokat. Vasárnaponként sok helyen felcsendült az istentiszteleti közének: „Világosság szent atyja, jelenjél meg közöttünk“ ... Olyanok a templomok, mint ez a kis vers: egyszerűek, meghittek, bensőségesek. Szinte gyermeken tiszta és kitárulkozó lélekkel keresi bennük az unitárius hívő lélek a maga egy Istenét.

Mily csodálatosan szép volt kora reggelen kísértalni a már vidáman kacagó napsugárban a rétre, mezőre, érezni a friss földszagot, látni az ezernyi tarka színben pompázó virágcsillagokat. Közeledve az erdő felé, hallgatni lombsusogását, s madárdalolását.

S az emberek egészen mások. Lelkesebbek, kitartóbbak és mindig vigkedélyűek. Sokkal eredményesebb munkát végeznek, mint mi, akik pedig szabadon mozoghatunk. Az aranyosszéki emberekben a szeretet is nagyobb, mint bennünk. Sok idegen házban megfordultam, s úgy fogadtak mindenütt, mintha messziről hazatérő gyermekük lennék.

Sokat láttam, s tanultam az elmúlt nyáron. Köszönöm azoknak, akik lehetővé tették számomra ezt az utat. Felejthetetlen szép emlékekkel jöttem haza, köszöntését hozva a sok erdélyi magyarnak, hisz mindannyian tudjuk és érezzük, hogy összetartozunk: egyek vagyunk.

Décsi Anna.

JÖVŐ ÚTJAIN

Az orgonajáték szerepe az unitárius Istentiszteleten.

A zene, mint a művészetek művészete, jóformán magában foglalja az összes művészeteket.

A zeneköltő igen sokszor filozófus módjára elgondolt eszméket önt költői formába, a zene építészete a formatan segítségével és színezi ezer

meg ezer gyönyörű hangszínnel. És ha valamilyen hangszerrel lehet színeznit, akkor a hangszer királynéjával, az orgonával feltétlenül lehet, mert az orgona magában foglalja a legtöbb hangszer hangszínét és hangjellegét. Olyan csodálatos keverésű színeket lehet az orgona segítségével elővarázsolni, melyet semmi más hangszer vagy zenekar utánozni nem képes. Nem csoda tehát, ha ennyi kiváló művészi tulajdonság birtokában az orgona tudja az összes hangszer közül legjobban érzékelteni a művészt, a tökéletest, az istenit. Ezért az orgonát szent hangszernek nevezik, s mint ilyen, a vallásos liturgiában a legalkalmazhatóbb.

Az unitárius Istentiszteleten az orgona szerepe aránylag nem is olyan szűkre szabott, de élesen határolt.

Mi is az igazi szerepe az orgonajátéknak az ideális unitárius Istentiszteleten?

Két részre tagolhatjuk az orgona liturgikus szerepét. Az első részben az orgona önállóan oldja meg a reá váró feladatokat, a korál előjátékok, a korál utójátékok és mondjuk az utóima utáni közjátékok alkalmával. A második részben már csak alárendelt, másodrangú szerep jut az orgonának, a korál-dallamok, a gyülekezeti ének kísérete.

Önállóan oldja meg liturgikus szerepét az orgona elsősorban a korál előjátékoknál. A korál előjáték nem egyéb, mint művészi zeneköltemény, mely egy korál (egyházi ének) jellegzetes motívumain épül fel. A korálelőjáték szerepe és hivatása az Istentisztelet lényegéből önként adódik. Hiszen az Istentisztelet képletesen kifejezve nem egyéb, mint magvetés. A lelkész, mint magvető hinti a magvakat a gyülekezet lelkébe, a szántóföldbe. Ámde aki járatos a földművelésben, az tudja, hogy a magvetést meg kell előznie a szántásnak és ez volna az orgonának az a feladata, amit a korál előjáték segítségével kell megoldania. De hogyan teszi ezt? A korál előjátékban minduntalan felcsendül az éneklendő egyházi éneknek egy-egy dallamrészeckéje, hol az egyik, hol a másik szólamban, kisebb-nagyobb ritmikailag meg dallami változtatásokkal, megfordításokkal, aszerint, amint a zeneköltő a koráldallamban kifejezett eszmét, vallásos érzést mind jobban és jobban érzékelteni és elmélyíteni törekszik. A gyülekezetnek ezek az ismerős dallamrészeckék önkéntelenül is feltűnnek. Figyelnit kezdi, mind jobban elmerül bennük és ezáltal gondolatai önkéntelenül is elterelődnek a szürke hétköznapi ezer gondjáról és bajjáról és beleringatódik a művészi orgona és játék segítségével tolmácsolt áhítatos vallásos hangulatba. Feledi a földi gondokat és lelke szárnyakat kap, melyekkel a Mindenható felé törekszik. Ezzel a korálelőjáték be is töltötte szerepét. Az első szántást elvégezte, a lelki talajt feltörte, megpuhította, jöhet a közös ének és ima, hogy mélyítse és állandósítsa a vallásos hangulatot, hogy a talaj a mag befogadására alkalmas legyen.

Férfikonferencia Magyarukton.

Az utóima utáni közjáték, melyet egyes, művészi orgonákkal rendelkező templomainkban igen szép sikerrel alkalmaznak, arra volna hivatva, hogy a hívő lelkeket a magvetés után megnyugtassa, magasabb szférákba emelje, a Mindenhatót érzékeltesse. Egy ideális istentisztelet természetesen olyan közjátékot kell játszani, mely a záróének főmotívumain épül fel, mintegy sima átmenetet képezve az utóima és a záróének között. Természeténél fogva igen halk és változatos lágy hangszínekkel adandó elő. A liturgikus orgonajáték egyik legművészebb és legbensőségesebb része, olyan kell legyen, mint egy szerető jóságos atyai kéz gyöngéd simogatása, mely képes vigasztalni, megnyugtani és a lelkeket élményszerűen emelni.

A korálutójáték szerepe éppen mint a korárelőjáték és közjáték szerepe, szintén önként adódik az Istentisztelet lényegéből és liturgikus rendjéből. Míg a korárelőjáték egy aránylag csendes gyülekezetben folyik, a korál utójátéknál erre nem számíthatunk, hiszen az utójáték alatt hagyja el a gyülekezet a templomot. Feladata is ehhez a mozgalmassághoz alkalmazkodik. Ezért indulószerűen gyors, erős, markáns akkordokból van felépítve. Célja nem az előkészítés, mint a korárelőjátéknak, hanem a biztatás. Az indulószerű akkordok kemény, határozott lépésekre ösztönöznek, de nemcsak buzdítanak, hanem egyúttal önbizalmat és fenséges bátorságot kölcsönöznek. Nem tűrik a tétovázást, a habozást, a gyenge akaratot, hanem nagy erejükkel magukkal rántanak és visznek előre ellenállhatatlanul.

Ez lenne az orgonának, mint önálló művészi hangszernek a szerepe az unitárius Istentiszteletben.

A második rész az orgonának, mint kísérő hangszernek a szerepe. Ez az orgonának, mint hangszernek a szempontjából csak másodrangú, alárendelt szerep, de az istentisztelet szempontjából éppen olyan jelentőségű, mint az első rész. Ezért igen fontos, hogy ezt a részt se hanyagoljuk el és koráljainkat ne minden zenei ízlést és lelkiismeretességet nélkülöző zeneietlen rögtönzésekkel kísérjük, mint ezt sajnos a legtöbb templomunkban teszik. A művészi elkészített korálkíséretnek is megvan a maga szerepe. Alapul, támasztékul szolgál az éneklő gyülekezetnek, segíti Isten felé való szárnyalásában.

Amint a fentiekből láthatjuk, az unitárius Istentisztelet keretein belül gyönyörű és magasrétű szerep vár az orgonát szakszerűen kezelni tudó lelkiismeretes orgonistákra. Ezeknek a feladatoknak a végrehajtása közvetlenebbé, Istenhez és az unitárius eszméhez méltóbbá teszik a mi liturgiánkat, úgyhogy a szent hangszer, az orgona valóban az Istentisztelet szentségéhez méltó isteni muzsikát hallatna. Vajha a magyar unitarizmus is kitermelné azokat a hivatásuk magaslatán álló képzett lelkiismeretes orgonistákat és zeneköltőket, akik leraknák jövőendő egyházi zenénk maradványait.

Gálna Sándor.

Egyházközségünk szeptember 8-án tartotta meg szokásos őszi férfikonferenciáját a magyarukúti Szentábrahám Pihenőn. Megérkezéskor a félárbóca húzott magyar zászló körül állva énekeltek, majd Józán Miklós vikárius olvasott bibliát s közösen mondtuk az imádságot. A konferencia istentisztelettel kezdődött. A szolgálatot Dr. Csiki Gábor lelkész végezte. Alázatos lélekkel mondtunk hívő imádságot azon a helyen, ahol testünket-lelkünket pihentetjük, valahányszor odazarándokolunk az „Isten völgyébe“, mert számunkra minden bizonytal ez a hely az. „Az igaz ember hitből él.“ Hatalmas számonkérés és felhívás volt ez az ige a prédikátor ajkán. Ezen a helyen nagyobb súlya van a szónak, lélekbemarázóbb a gondolat és mélyebb az érzés, mert valószínűságon érzi az ember Isten színe előtt a reá háruló felelősséget és kötelességet.

Az Istentisztelet kapcsán Józán Miklós vikárius megható, könnyes beszéde közben szenteltünk egy márványtáblát Dr. Iván László vallás-tanár, az ifjúság igaz barátja emlékének.

A konferencia célja az volt, hogy vallásos életünk elmélyítésének lehetőségeit keresse. A tanácskozást Dr. Kozma Jenő egyházközségi gondnok nyitotta meg előadásával. Történelmi visszatekintésével bemutatta a protestánsizmus, majd az unitarizmus előállításának szükségességét, melyet nem emberek csináltak, hanem Isten és a lélek örök törvényei hoztak létre, — az unitarizmusnak, mint keresztény felekezetnek a létjogosultságát s annak értékeit. A mély gondolatokkal átítatott előadást hosszú megbeszélés követte, amelynek kapcsán egyházunk sürgős megoldásra váró kérdései vetődtek fel s alakult közös véleményé a mélyebb, magyarabb és termékenyebb unitarizmus gondolata.

A második előadást Szánthó Vilma, Amerikából visszatért lelkésznő tartotta az amerikai unitáriusok szociális és vallásos életéről. Örömmel hallgattuk előadását.

Örömmel mentünk Magyarukútra s még nagyobb öröm volt ott látnunk egyházunk vezetőit, mint Dr. Mikó Ferenc egyházi főgondnok, Dr. báró Daniel Gábor, Kelemen Béla egyházközségi gondnokok, Barabás István lelkész, Kereki Gábor kocsordi lelkész és dr. Imreh Dénes kocsordi tb. gondnok. Dr. Iván László családja részéről édesanyja két testvére. Sajnálattal állapítjuk meg, hogy 42 presbiterünk közül csak kettő: Kovács Kálmán és Rédiger Károly szakított időt a konferencián való megjelenésre. Itt a rossz idő, és elfoglaltság mellett a részvétlenséget is sajnálattal kell megállapítanunk. Így is harmincan vetünk részt a konferencián, ahol a háziasszonyi tisztet Ferencz Józsefné tiszteletes asszony látta el.

Reméljük, hogy ezek a tanácskozások mielőbb rendszeres presbiteri értekezletekké fejlődnek ki. *b. gy.*

IFJÚSÁG

Cserkészcsapatunk.

A 345. sz. János Zsigmond cserkész csapat nyári szünete után ismét megkezdte munkáját. A nyár folyamán a fiúk távolléte miatt csak az öregek munkája folyt Weress Ákos csapatfőnök vezetésével, aki most újjászervezi és nagy körültekintéssel készíti elő a csapatot az 1939-iki 10 éves jubileumi ünnepségekre. Azt hisszük, hogy minden szülő érzi a jubileumra való előkészülés erkölcsi súlyát és annak sikere érdekében elküldi fiát a csapatba, ha fia még nem volna csapataunknak tagja. Erre különben ezúton is kérünk mindenkit.

A csapat parancsnoksága a jubileumi évre igen szép munkatervet dolgozott ki, melynek mindenben való megvalósítását Pethő István csapatparancsnok vállalta és vállalja az ő irányításával a parancsnokság tisztikara.

Alkalmunk volt a vezetőséggel hosszasan tárgyalni és a szép műsortervről az alábbiakat közöljük:

Öregek: az öregcserkész vizitelepen egy 10×20 méteres telekrészt bérelt az öregraj, melyre egy kis nyári lakást szándékozik építeni, hogy nyárára hétvégi kiránduló helye legyen, ahonnan vizikirándulásokat tehet az öregraj. Vezető férfiainkat felkereste a parancsnokság s kilátásba helyezték az egyház vezető férfiainak, hogy egy alkalmas helyet biztosít az öregek részére, ahol a tél folyamán legalább két kajakot el tud készíteni. Amilyen szép munkát fog az öregraj végezni, — ha ezt a helyet az egyházközség megadja, — épp annyira elveszti majd a kedvét, ha valamilyen oknál fogva nem kapná meg a helyiséget. Az öregek minden kedden este 1/48 órától 1/49 óráig tartják összejövetelüket, mikor is a három cserkészpróba átisméltésén kívül a fontosabb és az ifjúságot érdeklő problémákat tárgyalják és vitatják meg. — A rovereket és az öregcserkészeket egyesítették s így a 17. évtől már az öregek munkájában vesznek részt ifjaink.

Cserkészszek: az előírt 3 próbára való előkészítés és a szükséges őrvezetői kiképzés. A cserkészszeket őrökbe osztja a parancsnokság, a vezetésükre kiképzett és minden tekintetben alkalmas őrvezetőket állítanak, akik a parancsnokság irányítása mellett, de teljesen szabadkezettel adva nekik, véghezviszik az évi munkatervet, melyen az újonnan előírt próbákon kívül állandóan szem előtt tartják azt, hogy erdélyiek. Összejövetelük mindig az er-

délyi eszme jegyében folynak le. A cserkészszek érvényesítése az életben, a 10 törvény és a napi jótett élése és minden cserkész életének egy kitűzött eszme megvalósítása is a munkatervbe tartozik. Minden őr hetenként egy összejövetelt tart. Amíg a cserkészszek őrsi kiképzése az őrvezetők hatáskörébe tartozik, addig az öregek és apródok (kis cserkészszek) irányítását, illetve vezetését Weress Ákos parancsnokhelyettes vállalta. Az öregekkel már szép eredményt is ért el s az apródok vezetését is megkezdte már.

Az apródok vezetése és irányítása talán a legnehezebb cserkészfeladatok közé tartozik. A 6—12 éves gyermeklélek abban a korban kezd kialakulni s minden gyermeknél másképpen, tehát egyénekenként kell velük foglalkozni. Az apródok munkatervét az előírt munkaterv, de itt is állandóan szem előtt tartja a vezetőség az erdélyi eszmét. Összejöveteleiket előreláthatólag vasárnap d. e. tartják.

Csapatösszejövetel minden hónapban egyszer lesz, szombaton d. u. A csapatösszejövetelen fontos szerep jut az énektanulásnak. A parancsnokság ekkor határozza el azon énekek megtanulását, melyeket az egyes őrök aztán külön-külön tanulnak meg. A parancsnokság minden vasárnapra kirándulást tervez, részben a vizitelepre, részben a budai hegyekbe és az ősz folyamán kétnapos hétvégi kirándulást Magyarokútra.

Sok szerencsét kívánunk e szép munkaterv megvalósításához és jó munkát úgy a parancsnokságnak, mint a csapat minden egyes tagjának.

EGYLETI ÉLET

Dávid Ferenc egyeletünk évadnyitó ülése.

A Dávid Ferenc Egyelet szeptember hó 28-án, szerdán d. u. 6 órakor az Unitárius Misszió Ház templomában tartja az idei őszi első felolvasó vallásos estélyét. Ez a felolvasó ülés túlnő a rendes és szokásos ülések jelentőségén, mert azon külföldi testvéregyházaink képviselői is megjelennek és előadásokat tartanak. Az erdélyi püspökszentelés ünnepségeire leutazó vendégek közül minden valószínűség szerint ezen az ünnepélyen üdvözölhetjük angol unitárius testvéreink manchesteri Unitarian College igazgatóját, Herbert J. Rossington lelkészt, a birminghami Church of the Messiah, a Chamberlain család ősi gyülekezetének pásztorát, az amerikai unitárius testvérek kiküldötteit, dr. Luther J. Adams, chicagói egyetemi professzort, a Meadville Theological School tanárát, R. Turner és Donald Harrington amerikai unitárius lelkészek kíséretében, a nemzetközi unitárius társulat

és a hollandiai szabadelvű kereszténység képviselőjében dr. H. Faber lelkész-titkárt, a holland államegyház lelkipásztorát, s valószínűleg dr. H. Hermelink német evangélikus lelkészt, a marburgi egyetem volt tudós történész professzorát és másokat.

Szeretettel köszöntjük körünkbe érkező vendégeinket, s üdvözöljük mindazokat, akik erdélyi egyházunk nagy ünnepeire utazva körünkben is alkalmat találtak arra, hogy híveinkkel is megismertessék egyházaik aktuális kérdéseit. Az előadók rövid beszédeit magyar nyelven is tolmácsolni fogjuk.

HIREK

Választás

előtt áll a budapesti unitárius gyülekezet. Két, a maga területén egyformán fontos körbe kell új munkásokat állítani. A vallástani lelkész, dr. Iván László halálával megüresedett munkakörben, gazdag örökséget és felelősségteljes hivatást vesz át. Munkája a holnap gyülekezete: az ifjúság nevelése terén nyilatkozik meg. Törekvéseinek bizonyágtevéseit csak jó tíz esztendő múlva mérheti le igazán, amikor neveltjei is beállanak a gyülekezeti élet munkásai sorába. Sorsdöntő fontosságú feladat jut osztályrészül — és e nehéz feladatra alkalmas embert kell a munkához odaállítanunk. Nem kevésbé jelentős a megválasztandó kántor feladata, aki bizonyos mértékben új utat kell, hogy törjön és az éneklő gyülekezet megteremtése mellett egyházi orgonaművésztünknek kell tovább építenie.

Mindkét őrálló helyen munkabíró, feladatát szívvel-lélekkel vállaló embert akarunk látni, akiknek személyében a magyarországi unitarizmus erősödik és gyarapodást nyer.

A feladatok nagy fontossága tudatában válasszuk meg a pályázók közül azokat, akik eddigi munkásságuk, tudásuk, hivatásérzetük, becsületes és önzetlen törekvésük alapján — mindig az elévülendő feladatot és nem a személyt szem előtt tartva — egyházunknak a jövőben is bizonyágtevő munkásai lesznek.

Ferencz József.

LAPUNK ELŐFIZETOIT tisztelettel és szeretettel kérjük meg esedékessé vált előfizetési díjaik beküldésére. Az „Unitárius Értesítő” nem támogatja semmiféle hatóság, vagy testület s az teljesen előfizetői jóakaratára van bízva. Lapunk jövőjét olvasói biztosítják. Lapunknak pedig csak egyetlen célja van az olvasóközönség kiszolgálása s ezen keresztül egyházunk építése és erősítése. Az évi négy pengő előfizetési díj befizethető a lelkészi irodán, vidékről bianco csekklapon is beküldhető az egyházközség 30.400 sz. csekkszámjára „előfizetés” jelzéssel. Leve-

lezőlap megkeresésre szívesen küldünk csekklapot.

RÁDIÓ KÖZVETÍT Istentiszteletünket a Koháry-utcai templomból, szeptember 18-án délelőtt 9 órakor. A szolgálatot Józán Miklós püspöki vikárius végzi

VITÉZ KOLOSVÁRY-BORCSA MIHALYT nevezte ki a m. kir. Miniszterelnök a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetőjévé, a más fontos munkakörbe távozó dr. Rákóczi Imre min. tanácsos helyébe. A távozó sajtófőnöktől szeretettel búcsúzunk, az új sajtófőnökben üdvözöljük a gerinces magyar embert, s az erdélyi testvért. Munkásságára Isten áldását kérjük.

DR. VERESS GÁBOR IBUSZ alelnök-vezérigazgatót, ifjúságunk nemesszívű barátját az olasz koronarend nagy tiszti keresztjével tüntette ki Olaszország királya és császára. Magas kitüntetése alkalmából mi is szeretettel üdvözöljük.

DR. HLATKY ENDRÉT, a magyar rádió népszerű műsorigazgatóját m. kir. kormányfőtanácsossá nevezte ki Magyarország Kormányzója. Magas kitüntetése alkalmából mi is szeretettel üdvözöljük.

RAFFAY SÁNDOR evangélikus püspök húszéves püspöki és harmincéves budapesti lelkészi jubileumán Józán Miklós püspöki vikárius képviselte egyházunkat s beszédében az erdélyi származású székely család szép sikert elért sarját üdvözölte meleg szavakkal. Az ünnepelt dr. Raffay Sándor püspök nagy beszéde a mai aktuális egyházi kérdésekben iránytjelző értékű és gondolatokban gazdag volt.

KEBLI TANÁCSUNK szeptember 23-án, pénteken délután fél 6 órakor tartandó ülésének tárgysorozatában, melyet lapunk múlt számában közöltünk, a szokásos kérdések mellett két érdekes és fontos pont is szerepel. Az egyik előterjesztés a vallástani lelkészi állás betöltésére, a másik jelentés a kántori pályázat eredményéről. A tárgyak fontosságára való tekintettel kérjük az összes presbiterek megjelenését. A nevelésügyi 19-én, a gazdasági bizottság 21-én tartja ülését.

KEREKI GÁBOR lelkészt, aki épülő kocsordi temploma ügyében jött fel Budapestre, könnyebb autóbaleset érte. Gyógyulást és további munkakedvet kívánunk neki híveivel együtt.

VILMA HOLLAND KIRÁLYNŐ tiszteletére az országzászlónál tartott ünnepségen az ünnepi beszédet dr. Csiki Gábor lelkész és dr. Felkai Ferenc, székesfővárosi tanügyi tanácsnok mondták.

DR. LÖRINCZ ÁKOS orvosi diplomája megszerzése után a gyöngyösi közkórháznál nyert alkalmazást. Mielőtt első állomáshelyét elfoglalta, megjelent a lelkészi hivatalban, bejelentette, hogy most állásba kerülve, örömmel járul hozzá egyházi terheink viseléséhez, s kérte egyházi adóval való megrovását, s előfizetett lapunkra is.

Példaadásul mások számára közöljük nemes és egyházához ragaszkodó, székely lélekből fakadó cselekedetét.

KOVÁCS KALMÁN budapesti presbiterünket leánygimnáziumi igazgatóvá nevezte ki gr. Teleki Pál kultuszminiszter. Magas kitüntetéséhez szeretettel gratulálunk, s reméljük, hogy új munkakörében is továbbra megmarad annak, aki minden kérdésünk iránt melegen és bensőségesen érdeklődik.

BARABÁS ISTVÁN lekipásztor megírta a tanulságokban gazdag dunapataji unitárius gyülekezet alakulása és templomépítése történetét. A könyv megjelenését egyik unitárius hívünk áldozatkészsége tette lehetővé. Az értékes egyházközségi monográfia ismertetésére visszatérünk.

KÖLTŐ IRÉN okl. tanítónőt eljegyezte Danes Pál, az árkosi unitárius elemi iskola igazgatótanítója. Boldogságukhoz őszinte szívből mi is gratulálunk.

DR. MIKÓ GYULA debreceni presbiterünket, egyetemi rendkívüli tanárrá nevezte ki Magyarország Kormányzója tudományos munkássága elismeréseképpen. Szép és méltán megérdemelt kitüntetéséhez szeretettel gratulálunk.

MRS. CLAUDE U. GILSON, az amerikai unitárius nőszövetség nemzetközi bizottságának tagja, Mrs. Fritz-Gerald elnöknő bizalmas barát-nője meglátogatta városunkat s megtekintette a Misszió Ház templomát, s behatóan érdeklődött szociális téren végzett munkásságunk irányában. További körútja során missziói gyülekezetünket is felkeresi.

A LONDONI CHANNING SHOOL, angol unitárius leánynevelő intézetünk az ideai iskolai esztendőre két magyar leánynövendéket kap Csiki Klára és Koncz Ildikó személyeiben.

ISKOLAI ÉVMEGNYITÓ Istentiszteletünkön tele templom előtt végezte a szolgálatot Barabás István lekipásztor, aki a gyermekek lelkéhez szóló beszédében figyelmeztette őket kötelességeikre a templom és iskola iránt. Az Istentiszteleten a közének helyett énekelt Szentmártoni Éva énekművésznő, nővére Lenke kíséretével. Mindketten Szentmártoni Kálmán kolozsvári történésztanárunknak leányai.

ÖZV. GYULAI FERENCNÉ, sz. Sükösd Iona, egykori unitárius tanítónk özvegyének elhunytát tíz élő gyermeke gyászolja, köztük dr. Gyulai Zoltán debreceni egyetemi tanár, Darkó Béla füzesgyarmati lelkészünk felesége, sz. Gyulai Janka és Gyulai Árpád korondi lelkész-társunk. A hosszú életén át gyermekeiért élő édesanya emlékezete legyen áldott.

A KONFIRMÁLTAK SZÖVETSÉGE október 31-én, a reformáció emlékünnepélyén d. e. 10 órakor tartja első őszi gyűlését és egyúttal reformáció megemlékezését a Koháry-utcai templomban. A Szövetség szeretettel várja és elvárja minden egyes tagját és az érdeklődőket.

URVACSORAOSZTÁSSAL egybekapcsolt őszi hálaadó Istentiszteleteinket szept. 25-én tartjuk. A Koháry-u. templomban d. e. 9, a Hógyes Endre-u. templomban d. e. 10, Pestszentlőrincen d. e. 11 órakor.

VIDÉK

KOCSORDON most került fedél alá az új templom, melyet Isten segédelmével az őszi folyamán fel is szentelünk az ő dicsőségére. Felkérjük híveinket, hogy adakozzanak a nemes célra a kiküldött csekklapok felhasználásával.

DUNÁNTULON Bartók Géza körlelkész aug. 28-án Csajágon, szept. 11-én Balatonfőkajáron tartott Istentiszteletet úrvacsoraosztással egybekapcsolva. A legközelebbi időben Adándon és Böhönyén tart ünnepi szolgálatot.

SZEGEDI ÉS OROSHÁZI unitárius testvéreimmel közölni kívánom, hogy a nyári szünet után Orosházán és Szegeden a rendes havi templomozásokat megkezdem. Minden hónap első vasárnapján d. e. 11 órakor Orosházán a Vörösmarty-utcai áll. elemi iskolában és minden hónap második vasárnapján, déli 12 órakor Szegeden a Kálvin-téri református templomban. Ezekon kívül, minden nagy ünnep első napján Orosházán és másodnapján Szegeden ünnepi templomozást tartunk Úrvacsora-osztással. Az őszi hálaadás úrvacsoráját Hódmezővásárhelyen szeptember 25-én, Orosházán október hó 2-án, Szegeden október hó 9-én vesszük magunkhoz. Szeretettel: Biró Lajos lelkész.

DUNAPATAJON úrvacsoraosztással egybekapcsolt Istentiszteletet tartunk szept. 25-én, az őszi hálaadás ünnepén.

DEBRECENBEN az őszi hálaadás ünnepén, úrvacsoraosztással egybekapcsolt Istentiszteletünket most kivételesen nem a hó első vasárnapján, hanem október hó 9-én, d. e. 10 órakor tartjuk.

HIVATALOS RÉSZ

338—1938.

MEGHIVÓ.

A budapesti unitárius egyházközség 1938. szeptember 25-én (vasárnap) d. e. 11 órakor a Koháry-utcai templomban

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉST

tart, melyre az egyházközség minden egyes tagját szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1938. szept. 15.

Dr. Kozma Jenő s. k.
gondnok.

Józan Miklós s. k.
lelkész-elnök.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Jegyzőkönyv-hitelesítők. 3. Kántori állás szervezése és betöltése. 4. Fővárosi hitoktatói

állás betöltése. 5. Indítványok (írásban — előre).

NB! Előkészítő keblitanács-ülés 1938. szept. 23-án (péntek) d. u. 1/26-kor a templomban.

Szavazati jogát gyakorolhatja minden kepefizető egyháztagnak, aki múlt évi egyházi adóját pontosan befizette s ezt a helyszínén igazolja.

A SZENTÁBRAHÁMI PIHENŐ javára legújabbán adakoztak: Anonymus 100 P, dr. Zsakó Andor 5 P, vitéz Szinte Gábor 1 P 50 f, 37 drb. telepi levelezőlap á 10 f, 3 P 70 f, 20 drb. templomi levelezőlap á 8 f, 1 P 60 f, kiegészítésül 20 f, összesen 112 P, a június-július havi számunkban nyugtázott 57 P-vel együtt 169 P. Ebből dr. Iván László emléktáblára adományoztunk határozatunk alapján 10 P-t és a Pihenőnek vettünk egy órát 18 P-ért, tehát összes kiadásunk 28 P, levonva a bevételekből, marad 141 P. A 100 P adományt az adakozó kívánságához híven az úszó-medence költségeire fordítjuk. Tehát egyéb berendezési tárgyakra jelenleg 41 P áll rendelkezésre. Felkérjük kedves olvasóinkat és híveinket, hogy úgy adományaikkal, mint levelezőlap vásárlásaikkal álljanak a nemes cél szolgálatába. Adjanak, hogy mi is adhassunk a Pihenő berendezésére. *Ujváry László* pénztáros.

A KOCSORDON ÉPÜLŐ UJ TEMPLOM építésére a következő adományok folytak be június 1-től augusztus 31-ig: Budapest: Dr. Simon Mihály Pál 100, Szende Gyula 3, Klein Géza 30, Dr. Udvarnok H. Antal 2, Dr. Veress Gábor 20, vitéz Gyulai Tibor 100, Papp Mihály 2, Székely Ferenc 2, Ujvári László 5, Dimény Mózes 10, Fodor Béla 2, Dr. Máhler Sándor 2, Hegedüs Szilárd 3, Putnok László 20, vitéz Szanád Ferencné 2, Dimény Károly —50, Häutler György 3, Nadler Ferenc 10, Borbély Albert 1, Borbély Tihamér 1, Dr. Halász Jánosné 6, Dr. Szász Anna 5, Dr. Fejér I. 1, Dr. Tóth György 5, vitéz dr. Lázár János 1, Nagy Istvánné 4, Morgentháler Alfrédné 4, Krieger Tamásné 3, Dr. Barabás Zoltán 5, Gyarmathy István 5, Gombos Tibor 10, Botár Aladár 5, Csiki Pál 2, Borbély M. 1, Zsigmond Lőrinc 2, Bessenyoí Zsigmondné 3, Dr. Szinte János 10, Biró István 2, Szabó Dénes 2, Havas Jenő 50, Hartl Árpád 1, Dr. Benczéd László 5, Dr. Ujlaky Géza 3, Dr. Zsakó Andor 10, Dimény Lajos 10, Magyaróvár: Dr. Havas Béla 75, Dunapataj: Bogárdi István 5, Pirtó: Szántó Ferenc 5, Alsódas: ifj. Imre József 5, id. Imre József 5, Miskolc: Darkó Gábor 5, Gyula: József Dezső 5, Debrecen: özv. Dr. Weress Lajosné 5, Somlyay Kálmán 5, Rákospalota: Haralyi Fejér Domokos 3, Kétegyháza: Kiss István 6.30, Szentendre: Gyórfy István 4, Kál: Dr. Surányi Ede 3, Füzesgyarmat: vitéz Fekete János 10, Izsák: Dr. Kovács Károly 10, Bajna: Dr. Tiboldy Béla 4, Békés: Ozsváth András 2. Lapunk júniusi számában közzölt 534 P adománnyal együtt eddig összesen 1178.20 P folyt be erre a szép célra. Adakozzék

mindenki az ő lelkének indítása szerint. *Dr. Csiki Gábor.*

AZ 1938. ÉVI EGYHÁZI GYERMEKNYARALTATÁSRA természetben adakoztak, s azt *lekvár és cukor* adományaikkal támogatták az alábbiak: özv. Iovag Arlow Viktorné, Albert Jánosné, Cs. Albert Jánosné, Barabás Istvánné, Bodor Jánosné, Buzogány Anna, P. Buzogány Lajos, Barabás Dánielné, özv. dr. Dalmady Zoltáné, özv. Fábry Edéné, dr. Huszti Sámuelné, özv. Jáky Nándorné, Józán Miklósné, Kolb Antalné, Koltay Benóné, dr. Konecz Lajosné, Krajcsovic Ferencné, Krizsák Lőrincné, Kovács Lászlóné, dr. Molcsányi Gyuláné, özv. Nyirő Gézané, vitéz Nyiredy Gézané, Nyiredy Erzsébet, Nemes Aurélné, Péterffy Gyuláné, Péterffy Júlia, Polgár Lipótné, özv. Piltz Gyuláné, özv. Ráduly Jánosné, dr. Rákóczy Béláné, özv. Schey Ernőné, dr. Szinte Jánosné. Továbbá dr. Kozma Jenőné egy zsák liszt, özv. Belovary Istvánné 12 drb. törülköző, Ferencz József és neje 50 kg burgonya, Kolb Antalné könyv, dr. Oláh Ernőné tojás, Kovács Lászlóné gríz és rizs. Az adományokat hálás szívvel köszönjük meg Nőszövetségünk nevében mindazoknak, akik kicsinyeink nyaraltatását jó szívükkel megsegítették. *Barabás Istvánné*, pénztáros.

A BÖLÖNI FARKAS SÁNDOR Iparosok és Kereskedők Köre 1939. év tavaszán szakmai képességünk bizonyítására minta- és árubemutatót rendez. Arra kérünk minden önálló unitárius iparost és kereskedőt, hogy a közös cél és a saját érdekében is, kapcsolódják bele mielőbb az előkészület munkájába. Elgondolásaikkal és bemutatásra kerülő munkaterveikkel jelentkezzenek ez év okt. 30-ig bezárólag minden vasárnap délelőtt a Misszióház templomában tartandó istentisztelet utáni értekezleten, vagy minden kedden este fél 8 és 9 óra között (IX., Hőgyes Endre-u. 3.) az egyesületi teremben. *Birtalan Lajos* elnök.

A BÖLÖNI FARKAS SÁNDOR Iparosok és Kereskedők Köre 1938. év szeptember 18-án d. e. 11 órakor (IX., Hőgyes Endre-u. 3.) az egyesületi teremben rendkívül fontos választmányi ülést tart. Kérünk minden választmányi tagot, hogy jelenjék meg pontosan. *Birtalan Lajos* elnök.

LEVELEZŐLAPJAINKBÓL befolyó összeg teljes egészében a Szentábrahádi Pihenő céljait szolgálja. Ezért híveink figyelmébe ajánljuk, hogy telepünkről szépen sikerült levelezőlapokat és különböző ajándékba kapott propaganda levelezőlapokat 10 f. árban, templomház levelezőlapokat 8 f. árban és a még megmaradt „Egy az Isten” és „A hit Isten ajándéka” feliratú képes lapjainkat 6 f. árban áruljuk. Tisztelettel kérjük hitrokonainkat, hogy templomozás után a lelkészi irodán kapható levelezőlapjainkat vásárolják. A telepünkről készített új képet ki akarjuk adni levelezőlapon, de ezt csak akkor tehetjük, ha hitestvéreink vásárlásával reményünk lehet arra, hogy ez az új áldozattétel nem lesz hiábavaló. — *Ujváry László*, pénztáros.

Istentiszteleti sorrend 1938. október hóban.

megértéssel. Ugyanők átvehetik a lelkeszi nyugdíjalapra küldött adományokat is. — Egyházközségünk csekkszám-lájának száma: 30.400. —

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	2,6	d.e. 9	Barabás István
" " " "	16,30	" "	Barabás István
" " " "	9,23,31	" "	Józan Miklós
IX, Högyes Endre-u. 3. (Misszióház)	2	d.e. 10	Bartók Géza
(Rákos-utca)	9	" "	dr. H. Faber
" " " "	6,16,30	" "	Ferencz József
" " " "	23,31	" "	dr. Csiki Gábor
B) Körzetekben:			
X., Máv.-telep. Prot. imaház	2	d.e. 10	Bartók Géza
" " " "	16	" "	Gálna Sándor
C) Pestkörnyéken:			
Csepel	16	d.e. 11	Gálna Sándor
Kispest	16	d.u. 4	Ferencz József
Peszterzsébet	9	" "	dr. Csiki Gábor
" " " "	23	" "	Ferencz József
Pestszentlőrinc—	2,6,9	d.e. 11	Pethő István
Unitárius templom .	16,23	" "	Pethő István
" " " "	30,31	" "	Pethő István
Rákospalota	2	d.u. 4	Barabás István
Ujpest	30	" "	Gálna Sándor
D) Vidéken:			
Debrecen-Hatvan-u. 24.			
Unitárius imaház .	9	d.e. 10	Ferencz József
Dunapataj—			
Unitárius templom .	30	de.10.dn.2	dr. Csiki Gábor
Kecskemét—			
evang templom . .	16	d.e. 11	dr. Csiki Gábor
Nyiregyháza —			
evang. isk. díszterme	30	d.e. 11	Józan Miklós
Szolnok, ref templom .	16	d.e. 11	Józan Miklós

Nb! Aláhuzott dátumokon urvacsoaraosztás. — Egyházi adó befizetését azért szorgalmazzuk, hogy végső esetben ne kelljen hatósági behajtáshoz folyamodnunk. Pénztáros: Zsigmond Lőrinc. Hivatalos órák: délelőtt 9—1., délután 4—6. Pénzbeszedők: pesti oldalon: Lux Ernő, budai oldalon: Varga Jenő. Kérjük hiteinket fogadják őket

Női és férfikalap nagy választékban — modellek után alakítást olcsón vállalom

özv. Péter Jánosné

VIII., Baross-utca 82.
Unitárius hittesivéreim támogatását kérem.

A megbízható üzletben való vásárlás örömmel és haszonnal jár!

Vásároljon tehát

ÜRMÖSSY ÉS EÖRDÖGH

üzletében.

Férfi és női szövetek, selymek, siffon és vászonárúk. Mosóárúk, flanalek, mértékutáni férfi fehérneműek stb. . .

**Férfi és női konfekció osztály:
Kész kabátok, ruhák, pongyolák.**

Esőkabátok, balonkabátok, munkaköpenyek, munkaruhák.

IV., Petőfi Sándor-u. 3. az udvarban
Udvari helyiség - kis rezszi - legolcsóbb árak!

Hittesivéreinknek árendemény!

UNITÁRIUS ÉRTESÍTŐ

Felelős szerkesztő és kiadó: Ferencz József

**Szerkesztőség és kiadóhivatal;
Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 110-651.**

Előfizetési díj egy évre 4.— P, amely beküldhető a 30.400 számú postakárékpénztári folyószámlára — (csekk-tulajdonos: Unitárius Egyházközség, Budapest).

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség A „Hivatalos rész“ c. rovat a Magyarországi Unitárius Egyház bármelyik szerve által beküldött hivatalos közleményt tartalmazza

Utánaküldés kizárva!

Uj cim: